

**UCZENIE SIĘ I EGZAMIN
W OCZACH NAUCZYCIELA**

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

prof. zw. dr hab. Stanisław Niciejka

Uniwersytet Opolski

prof. dr hab. inż. Krystyna Czaja

Uniwersytet Opolski

prof. dr hab. Zenon Jasiński,

Uniwersytet Opolski

prof. dr hab. Bogusław D. Gołębnik

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

prof. dr hab. Leszek Korporowicz

Rektor Szkoły Wyższej im. B. Jańskiego w Warszawie

prof. zw. dr hab. Tadeusz Lewowicki

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie

prof. dr hab. Marian Duczmal

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu

dr Roman Dolata

Uniwersytet Warszawski

dr Henryk Szaleniec – Przewodniczący ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigiel – Sekretarz Komitetu Naukowego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

KOMITET ORGANIZACYJNY

Wojciech Małecki – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

Małgorzata Szelaż – Wiceprzewodnicząca Komitetu Organizacyjnego

oraz

Rafał Sawicki (kierownik biura), Krystyna Czollek, dr Bronisława Turkiewicz-Mirucka

Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Opolu

dr Dariusz Widelak

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu

Irena Koszyk

Urząd Miasta w Opolu

dr Barbara Laska, Jakub Lis, Piotr Świądrych, Magdalena Michalak

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

Izabela Futyma, dr Andrzej Szała, dr Jerzy Nowik

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

Monika Madoń – sekretarz biura

Joanna Peter (skład), Grażyna Gawryłowa (korekta językowa)

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

UCZENIE SIĘ I EGZAMIN W OCZACH NAUCZYCIELA

**Pod redakcją:
Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel**

**XIV Krajowa Konferencja
Diagnostyki Edukacyjnej
Opole, 26 – 28 września 2008 r.**

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XIV KONFERENCJI:

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
MIEJSKI OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W OPOLU
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA WE WROCŁAWIU
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI W OPOLU
UNIwersytet OPOLSKI
URZĄD MIASTA OPOŁA
CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA W WARSZAWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ:

Ryszard Wilczyński – Wojewoda Opolski
Józef Sebesta – Marszałek Województwa Opolskiego
Ryszard Zembaczyński – Prezydent Miasta Opola
prof. dr hab. inż. Krystyna Czaja – Rektor Uniwersytetu Opolskiego
prof. dr hab. Marian Duczmal – Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu
Halina Bilik – Opolski Kurator Oświaty
Mirosław Sawicki – Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

PARTNERZY EDUKACYJNI (główni sponsorzy)

ProgMan Kallas Trzcіński Sp. Jawna
Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne Spółka z o.o. Grupa Kapitałowa
WSiP S.A
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Urząd Miasta Opola

PATRONAT MEDIALNY

TVP Oddział Opole, Nowa Trybuna Opolska, Gazeta Wyborcza, Radio Opole

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI

Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2008

ISBN: 978-83-60246-61-0

PRZEDMOWA	11
PERSPEKTYWY DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ	
PROF. DR HAB. TADEUSZ LEWOWICKI (Nie)zobowiązujący dekalog diagnostyki edukacyjnej	19
PROF. ZW. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO Czy egzaminy zakłócają pracę nauczyciela?	23
DR HENRYK SZALENIEC, DR DOROTA WĘZIAK-BIAŁOWOLSKA Czy e-ocenie może zapewnić większą rzetelność punktowania?	44
PROF. DR HAB. MARIUSZ JĘDRZEJKO, DR BEATA NOWAK Edukacja multimedialna (Internet) a edukacja tradycyjna (książki, nauczyciel) – próba diagnozy końcowych wyników edukacyjnych	58
DR JOANNA TOMKOWICZ Konstrukcja i zastosowanie skal pionowych w pomiarze osiągnięć uczniów	66
DR ROMAN DOLATA Czy segregacja uczniów ze względu na uprzednie osiągnięcia szkolne zwiększa efektywność nauczania mierzoną metodą EWD?	88
ANETA ANNA WIKTORZAK Budowa kapitału ludzkiego i społecznego na przykładzie szkoły ponadgimnazjalnej	99
RADOSŁAW STERCZYŃSKI, TERESA KUTAJCZYK, BARBARA PRZYCHODZEŃ Od jakich czynników indywidualnych zależy edukacyjna wartość dodana w szkołach wiejskich?	107
DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL Wykorzystanie edukacyjnej wartości dodanej w lokalnej polityce oświatowej	125
DR STANISŁAW JAKUBOWICZ, DR STANISŁAW PLEBAŃSKI DR KORNELIA RYBICKA, DR BEATA UDZIK Uczyć i oceniać czy oceniając, uczyć?	145
URSZULA OPŁOCKA Emergencja nauczycielskiej pedagogii oceniania – doniesienie badawcze	154
KRZYSZTOF JUREK Egzamin gimnazjalny (2004) a egzamin maturalny z historii (2007) Czy istnieje związek między wynikami obu egzaminów?	162
LESZEK CIESIELSKI Sukces dydaktyczny a sukces wychowawczy w procesie kształcenia w kontekście egzaminów zewnętrznych	171

DR MARCIN SMOLIK Edukacyjny i pomiarowy 'Miś', czyli o nowym egzaminie gimnazjalnym z języka obcego	184
JANUSZ MULAŁA, DARIUSZ SROKA Rozwój lokalnych, pozaszkolnych, interaktywnych form edukacji	194
IZABELA FUTYMA, DR JERZY NOWIK, DR ANDRZEJ SZAŁA Rzecz krótka o pomiarze dydaktycznym w Opolu	201

PROBLEMY I WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

A. POMIAR DYDAKTYCZNY

DR MACIEJ JAKUBOWSKI Zastosowanie modeli EWD do ewaluacji polityki edukacyjnej	211
TERESA KUTAJCZYK, BARBARA PRZYCHODZEŃ Diagnozowanie postępu edukacyjnego uczniów w gimnazjum	226
ARTUR POKROPEK Metody obliczania edukacyjnej wartości dodanej dla szkół kończących się egzaminem maturalnym	237
SŁAWOMIR SAPANOWSKI Oszacowanie umiejętności „teta” oraz wyskalowanie osi w metodzie IRT dla potrzeb obliczania parametrów zadań	248
DR BOŻENA KOTARSKA-LEWANDOWSKA Programy komputerowe a style uczenia się	253
TERESA KUTAJCZYK, BARBARA PRZYCHODZEŃ Uwarunkowania tempa rozwoju osiągnięć uczniów w gimnazjum wiejskim	261
DR MACIEJ JAKUBOWSKI Wpływ rzetelności pomiaru umiejętności uczniów na edukacyjną wartość dodaną	283
DR EWA STOŻEK Refleksyjny praktyk wobec edukacyjnej wartości dodanej	299
ANNA RAPPE EWD w krakowskich gimnazjach z bardzo wysokimi wynikami egzaminu	304
PRZEMYSŁAW MAJKUT Szacowanie edukacyjnej wartości dodanej dla nauczyciela – możliwości i ograniczenia	313

B. HUMANISTYKA

DR MICHAŁ DASZKIEWICZ

Uczenie się i egzamin „na ustach” uczniów i nauczycieli
post scriptum do tekstu z XIII KDE na temat błędów atrybucji 321

DR HENRYK PALKIJ

Efekty uczenia się szkolnego i nieformalnego
w świetle wypowiedzi uczniów i egzaminów maturalnych
z historii i wiedzy o społeczeństwie 331

DR KORNELIA RYBICKA, DR BEATA UDZIK

Nauczyciel i (czy) egzaminator ocenia test czytanie ze zrozumieniem 341

ANNA KRASUSKA, ELŻBIETA MODRZEWSKA

Nauczyciele i uczniowie w drodze do sukcesu egzaminacyjnego
– podobieństwa i różnice stanowisk 351

SABINA NOWAK

Trafność egzaminu z języków obcych w gimnazjum 361

JOANNA GALANT

Ustny egzamin maturalny z języka angielskiego
na poziomie dwujęzycznym – z doświadczeń egzaminatora 368

MAŁGORZATA BOBA, MARIA MICHLOWICZ

„Aby język giętki powiedział wszystko, co pomyśli głowa” 374

DR MARIA ROMANOWSKA

Lektury obowiązkowe w dydaktyce
i na egzaminie maturalnym z języka polskiego 385

DR WIOLETTA KOZAK

Progresywny model diagnozy umiejętności tworzenia własnego tekstu
w kontekście egzaminu maturalnego 394

DR ANNA ŚLÓSZARZ

Jak ratować ustną maturę? 400

MARIA SARNECKA

Wychowanie dla twórczości. Uczniowie klasy trzeciej
szkoły podstawowej w roli sędziów kompetentnych
przy ocenie własnych utworów twórczości literackiej 409

EWA NOWEL

Kto i jak buduje polonistykę szkolną?
Mocne strony reformy w opiniach nauczycieli języka polskiego
ze szkół ponadgimnazjalnych 418

C. PRZEDMIOTY ŚCISŁE

DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL

Matematyka na egzaminie maturalnym
w kontekście wyników gimnazjalnych 439

ELŻBIETA OSTAFICZUK, GRAŻYNA ŚLESZYŃSKA

Za trudne, ale ciekawe, chociaż banalne 456

ELŻBIETA JASIŃSKA, PROF. DR HAB. STANISŁAW JANIK

Zarządzanie osiągniętym poziomem wiedzy nauczyciela matematyki
o uczeniu się jego uczniów – arkusze treningowe 465

WŁADYSŁAW MĄSIOR

Beniaminy w konkursie „Kangur” i na sprawdzianie 469

DR MARIOLA TRACZ

Zróznicowanie wyników egzaminu maturalnego z geografii
na poziomie podstawowym w latach 2005-2008 475

DR BOŻENA ŚNIADEK

Konstruktywistyczny model kształcenia nauczycieli przyrody 485

MARIA KROGULEC-SOBOWIEC

Uczenie się uczniów poprzez metodę projektów 493

KAROLINA KOŁODZIEJ, ELŻBIETA TYRALSKA-WOJTYCZA

Osiągnięcia gimnazjalistów w rozwiązywaniu problemów
na przykładzie części matematyczno-przyrodniczej egzaminu 508

DR EWA CHORAŻY

Wymagania egzaminacyjne jako integralna część wymagań szkolnych.
Czy i na ile praktyka potwierdza teorię?
Wnioski z pracy przykładowych klas LO w latach 2007 – 2008 520

MAREK JASIŃSKI, WALDEMAR JASIŃSKI

Nauka pod egzamin zewnętrzny – konieczność czy dobrowolność 532

D. DIAGNOSTYKA I EGZAMINY

MAŁGORZATA BOBA, MARIA MICHLOWICZ

Wiadomości czy umiejętności? 539

MAREK LEGUTKO

Uczniowie na podium 547

PIOTR ŚWIĘDRYCH, Jakub Lis

Co wynika z wyniku laureata na egzaminie? 555

IZABELA SUCKIEL

Opinie nauczycieli na temat egzaminów zewnętrznych 563

MAREK ZAPIERACZYŃSKI

Wiarygodność wyników egzaminu zewnętrznego
– sprawdzianu w szkole podstawowej 569

DR MARIA GROENWALD	
Egzaminy a zaufanie	577
JOLANTA WALEWSKA	
O potrzebie diagnozowania osiągnięć ucznia, klasy i szkoły	588
URSZULA MAZUR, ELŻBIETA TYRAŁSKA-WOJTYCZA	
Budowanie zaufania społecznego w kontekście współpracy z egzaminatorami i komunikowania wyników - refleksje z doświadczeń Pracowni Egzaminu Gimnazjalnego OKE w Krakowie	601
DR ALEKSANDRA BARTMAŃSKA	
Doświadczenia, osiągnięcia i plany okręgowej komisji egzaminacyjnej w zakresie przygotowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego z języków obcych dla osób niesłyszących i słabo słyszących	612
DR TERESA WEJNER	
Liczy się uczeń, a nie statystyki - badania ankietowe dotyczące szkoły przyjaznej uczniom z dysleksją	621
BOGUMIŁA FRĄSZCZAK	
Arkusze egzaminacyjny, schemat oceniania i realizacje uczniowskie w ocenie egzaminatorów humanistycznej części egzaminu gimnazjalnego	634
ELŻBIETA JAWORSKA, MAŁGORZATA JAWORSKA	
Być nauczycielem, czyli co wiem o uczeniu się moich uczniów i co z tej wiedzy dla nas wynika?	644